

γυρίδα ἡ, Κρήτ. Μακεδ. (Δρυμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γύροσ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίδα.

1) Ἡ περιφέρεια ἐπιφανείας Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.): Ἐκεῖνὰ ἔς τὴν γυρίδα τοῦ χωραφιοῦ ἦτονε θεμένος ὁ λαγός Κίσ. 2) Στροφή, λοξοδρομήσις Κρήτ.: Κάναμε γυρίδα (= λοξοδρομήσαμε, κάμαμε στροφή). Πβ. ἀναγυρίδα 1. 3) Τὸ ἐξ ἱλιγγίου προκαλούμενον αἰσθημα περιστροφῆς Μακεδ. (Δρυμ.): Γυρίδης ἔχον ἔς τοῦ κιφάλι μ'. Συνών. γύριση 3, φορέλα.

γυρίδι τό, Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) Πελοπν. (Οἰν.) ὕριν Κάμπ. Κάσ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γυρί καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίδι.

1) Ἡ περιφέρεια ἐπιφανείας Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.): Τὸ γυρίδι τοῦ φουστάνιου (=τὸ στρίψωμα τοῦ φορέματος) Κίσ. Τὸ γυρίδι τοῦ φούρνου-τοῦ μαστραπᾶ αὐτόθ. Δὲν ἐπλυνες τὸ τεγὶ καλὰ κ' ἔχουνε ἀπομείνει ζύμες ἔς τὸ γυρίδι δον αὐτόθ. Συνών. γυρίδα 1. 2) Ἡ ἐπιστροφή Πελοπν. (Οἰν.): Νὰ πᾶς ἔς τὰ γυρίδια (ἀρά). Συνών. Φρ. Νὰ πᾶς ἔς τὸν ἀγύριστο. Συνών. γύρισμα 6. 3) Ἡ ἐλαφρὰ ἐπιδημία ὡς περιφερομένη ἀπὸ ἀτόμου εἰς ἄτομον Κάμπ. Κάσ. Συνών. γυρί 4.

γυρίζοβολῶ ἀμάρτ. γυροβολῶ πολλαχ. γυροβουλιῶ Τῆν. κ.ά.

Ἐκ τοῦ ρ. γυρίζω, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γυρνῶ, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -βολῶ, περὶ τῆς ὅπ. βλ. Γ. Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 22 (1910), 243 κέξ.

Περιφέρομαι τῇδε κάκεισε πολλαχ.: Γυροβολάει ὦρες ἔς τὴν ρούγα σὰν τὸ χασαπόσκυλλο (ρούγα = γειτονιά) Πελοπν. (Γαργαλ.) Γυροβολάει ἔς τὴν γειτονιά Λεξ. Δημητρ. Τ' ἀρέσ' νὰ γυροβουλιᾷ κὶ νὰ μὴ πάη νὰ δ'λέψ' Τῆν. || Ποίημ.

Ὁ κυνηγῶν αὐτὸς γυροβολουσε ἀπάνω
Π. Βλαστ., Ἀργώ, 87.

γυρίζω κοιν. καὶ Καλαβρ. (Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) Πόντ. γυρίζ-ζω Καλαβρ. (Βουν. Ρουχούδ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) Κῶς Νίσυρ. Ρόδ. Χίος κ.ά. γυρίδζω Καλαβρ. (Ἀμυγδαλ. Γαλλικ. Μπόβ.) γυρίτζω Σέριφ. Σίφν. Σύμ. κ.ά. γυρίντζω Ἀστυπ. Λέρ. Πάτμ. Χίος (Ἀγίος Γεώργ.) κ.ά. γυρίζον βόρ. ἰδιώμ. γυρίζ-ζον Εὐβ. (Κουρ.) γυρίν-νον Λυκ. (Λιβύσσ.) γυρίδζω Καλαβρ. ὕρίζω Καππ. (Φάρας.) Κάμπ. Κάσ. Κύπρ. Μακεδ. (Ἀσσηρ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κινίδ. Φιλότ.) Προπ. (Μαρμαρ.) Χάλκ. Χίος ὕρίζ-ζω Κάλυμν. Μεγίστ. ὕρίτζω Σύμ. γερίζω Ἄνδρ. γερίζον Τῆν. γιουρίζω Ἀθῆν. (παλαιότ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Γελίν. Τρίκλ.) γιουρίδζω Ἀπουλ. (Καλημ. Κορίλ. Μαρτ. Μαρτίν. Σολέτ. Στερνατ. Τσολλίν.) ἐγιουρίδζω Ἀπουλ. (Μαρτ.) γιουρίδζω Ἀπουλ. (Καστριν.) κιουρίδζω Ἀπουλ. (Καστριν. Μαρτίν.) γυρίζω Θράκ. (Καλλιπ.) γυρίζον Σαμόθρ. γυρίζον Σαμοθρ. γυρίζω ἴμα Τσακων. (Χαβουτσ.) γιουρίζουρ ἐν Τσακων. δυρίζω Χάλκ. γυρνάω σύνθηθ. γυρνάου πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. γερνάω Καππ. γερνάου Μακεδ. (Βόιον Σισάν.) γυρνῶ Ἡπ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. κ.ά.) Ἰκαρ. Μακεδ. (Βελβ.)—Λεξ. Περίδ. Βυζ. ὕρνῶ Μακεδ. (Βελβ. Κοζ. Σιάτ.) γερνῶ Μακεδ. (Σισάν.) Ἀόρ. ἐγύριξα Πόντ. (Τραπ.) ἐγύρ'σα Πόντ. (Τραπ.) ἐγύρ'σα Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἐγύρια Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) γύρια Εὐβ. (Κύμ.) γιούρια Μέγαρ. γύρ'σα Καππ. (Οὐλαγ.) Προπ. (Κύζ.) ὕρ'σα Καππ. (Τελμ.) ὕρ'σα Καππ. (Φάρας.) Ὑποτακτ. γυρίω

Ἰκαρ. Χίος Προστ. γύρια Κρήτ. Κύθηρ. Ἀόρ. γύριε Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) γύριε Καλαβρ. (Μπόβ.) γιούρισο Ἀπουλ. (Καλημ. Κορίλ. Μαρτ. Στερνατ. Τσολλίν.) Πληθ. γυράστε Καλαβρ. (Μπόβ.) Μετοχ. γυρίζοντα Πελοπν. (Λεντεκ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Ποταμ. κ.ά.) Τῆλ. γυρίδζοντα Καλαβρ. (Ἀμυγδαλ. Γαλλικ. Μπόβ.) γιουρίδζοντα Ἀπουλ. (Καλημ. Κορίλ. Μαρτ. Στερνατ. Τσολλίν.) γυρίζοντας Θράκ. γυρίζοντας Πελοπν. (Κοντοβάζαίν.) γυρίσοδα Σέριφ. γυρισόντα Κύπρ. γυρνώντας Μακεδ. (Βόιον) γυροῦντας Θράκ. Μέσ. καὶ παθ. γυρίζουμαι Καππ. (Ἀραβάν.) γυρίζουμι Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.) ὕρίζουμαι Καππ. (Τελμ.) γυρίουμαι Πόντ. γυρίσκουμαι Πόντ. ὕρίσκουμαι Καππ. (Ἀραβάν.) γυριούμι Θράκ. (Ἀνδριανούπ.) Μακεδ. γυρνιούμι Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Ἀόρ. ἐγυρίγα Πόντ. ἐγύρια Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.) γυρίστα Καππ. (Φλογ.) ὕρίστα Καππ. (Φάρας.) ὕρίδα Καππ. (Τελμ.) ἐγυρίστηνα Καλαβρ. (Μπόβ.) γ' πρόσ. ἐγυρίστην Πόντ. Προστ. ὕρίστου Καππ. (Τελμ.) β' πληθ. γυριστάτε Καλαβρ. (Μπόβ.) Μετοχ. γυριζάμενος Ρόδ. γυριμένο Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.) γυριμ-μένο Ἀπουλ. (Καλημ. Κορίλ. Μαρτ. Στερνατ. Τσολλίν.)

Τὸ Βυζαντ. γυρίζω. Ὁ τύπ. γυρνῶ ἐκ τοῦ Ἀόρ. ἐγύρισα κατὰ τὰ ἐκέρεσα-κερνῶ, ἐξέρεσα-ξερνῶ, ἐχάλασα-χαλνῶ κ.ά. Βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 292. Οἱ τύπ. γυρίδζω καὶ γιουρίδζω ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ τελικοῦ ν εἰς συνεκφοράν.

Α) Ἀμτβ. 1) Ἐνεργ. καὶ μέσ. Περιστρέφομαι κοιν. καὶ Καλαβρ. (Βουν. Μποβ. κ.ά.): Γυρίζει ὁ μύλος - ἡ σβούρα - ἡ ἀνέμη - ὁ ἄξονας - ὁ τροχὸς κοιν. Μοῦ φαίνεται πὼς γυρίζει τὸ σπῆτι - ὁ κόσμος. Γυρίζει τὸ κεφάλι μου (ἐπὶ ἱλιγγιώντος) κοιν. Μοῦ γυρίζ-ζ' ἡ τσεφαλή (μοῦ στριφογυρίζει τὸ μυαλό) Βουν. Γύριζα ὅλη νύχτα μέσ' ἔς τὰ ρούχα καὶ δὲ μπόρεσε νὰ μὲ πάρῃ ὁ ὕπνος. Γυρίζω ἀπὸ τ' ἄλλο πλενρό. Δὲ γυρίζει τὸ κλειδί ἔς τὴν κλειδαριὰ κοιν. Γυρίσ'κα, γυρίσ'κα, δὲ βόρ'σα νὰ κοιμηθῶ Μακεδ. (Κοζ.) || Φρ. Γυρίζει σὰν ἀνεμοδοῦρα - σὰν ἀνεμόμυλος - σὰν ἀνέμη (ἐπὶ εὐμεταβόλου) κοιν. Μέσ' ἔς τὸ μυαλό μου γυρίζει καὶ δὲ μπορῶ νὰ τὸ θυμηθῶ (ἐπ' ἀμνησίας γνωστῆς λέξεως ἢ ὀνόματος) κοιν. Ὡς τὸ στόμα μου γυρνάει (συνών. μετὴν προηγουμ.) Μύκ. Ὡς τὴν γλῶσσα μου γυρίζει (συνών. μετὴν προηγουμ.) Ν. Πολίτ., Παροιμ. 4, 49. Ὡς τὴν γλῶσσα μου γυρίζεται (συνών. μετὴν προηγουμ.) Πελοπν. (Δημητσ.) Γυρίζει σὰν φουριάτικο ἄλογο (ἐπὶ σπεύδοντος) Ἀθῆν. || Παροιμ. Ὁ κόσμος εἶναι σφαῖρα καὶ γυρίζει (ἀσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα) κοιν.

Θὰ γυρίσῃ ὁ τροχὸς | νὰ γλεντήσῃ κὶ ὁ φτωχὸς
(τὴν δυστυχίαν θὰ διαδεχθῇ κάποτε ἡ εὐτυχία) Κρήτ.

Θὰ γυρίσῃ ὁ τροχὸς | καὶ θὰ φάῃ κὶ ὁ φτωχὸς
(συνών. μετὴν προηγουμ.) Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Ἄς γυρίξῃ ὁ μύλος κὶ ἄς γοιγιᾶξῃ ἡ γραῖα
(πρὸ τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ παραμερίζονται αἱ ἀντιδράσεις) Κύθηρ. || Ἄσμ.

Ἀμέσως ἐσκοτίστηκεν, ἐχάθηκεν τὸ φῶς της,
ἡ θάλασσα, ἐνόμιζεν, ἐγύρισεν ἐμπρὸς της
Κύπρ.

Ἐμεῖς ἐφές τοὺν εἶδαμε πέρα ἔς ἐκεῖν' τὴν ράχη,
εἶχαν ἀρριά, πὺν ψένουντο, κριάρια, πὺν γυροῦντο
Μακεδ. (Κοζ.) 2) Περιφέρομαι, περιοδεύω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) Τσακων.: Γυρίζει ὅλη τὴν ὥρα. Γυρίζει μέσ' ἔς τοὺς δρόμους. Γυρίζει πάνω - κάτω. Ποῦ γυρίζεις

πάλι σήμερα; κοιν. Γυρίζ-ζει μέραν-νύχταν τζαί δουλ-λειάδ δέν γάμνει Κῶς. Γυρίζον, τρογυρίζον 'δῶ μέσα Σάμ. Σά σβούρα 'υρίζω ὅλη μέρα μέσ' 'ς τὸ σπίτι Νάξ. ('Απύρανθ.) "Αμα πεθάνῃ ἄνθρωπος, γιουρίζει σαράδα μέρες ἐλεύτερη ἢ ψυχὴ του Μέγαρ. Γιούρισε χῶρες τσαί χωριά αὐτόθ. Γύρ'σα οὐλον τοῦ δόπου, δὲ φάν'κι π'θινά Εὐβ. (Στρόπον.) 'Εγύρτσam' καί ἐσέρεψam' λουλούδια ἄς σὸ τσαῖριν (ἐγυρίσαμε καὶ μαζέψαμε λουλούδια ἀπὸ τὸ λιβάδι) Πόντ. (Κερασ.) "Εκ' ἴθα τὸ καμπζι τὰν ἀγκαλιά 'σι, τὸ ἐνι γιουζίζει τὰς' τὰν τζία (ἐκρατοῦσε τὸ παιδί εἰς τὴν ἀγκαλιά της καὶ ἐγύριζε μέσα εἰς τὸ σπίτι) Τσακων. || Φρ. Γυρίζει σὰν τὴν ἄδικη κατάρρα (ἀδιαλείπτως ὡς ἡ ἀδικος κατάρρα, ἡ ὁποία περιτρέχουσα εἰς οὐδένα προσκολλᾶται) πολλὰ. Γυρίζει σὰν τοῦ Μπαμπία τ' ἄλογο (ἐπὶ ἀσυδότου ἀτόμου) Πελοπ. (Γαργαλ.) Γυρίζει σὰν τοῦ παπᾶ τὸ σκυλλί (ἐπὶ ἀέργων) Αἴγιν. Γυρίζει σὰν τὸ χασαπόσκυλλο (ἐπὶ ἀέργων οἱ ὅποιοι ζοῦν παρασιτικῶς ἐκ τῆς βοήθειας τῶν ἄλλων) Πελοπ. (Τριφυλ.) κ.ἀ. Γυρίζ' σὰν τοῦ ἔρ'μου βόιδ' (ἀσκόπως) Σάμ. Γυρίζει σὰν τὸ φουρνάκι ἄλογο (ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν) Ἰθάκ. Νὰ λωλ-λαθ-θῆς καὶ νὰ γυρίζ-ζης τὰ ὄρη (ἀρά) Νίσυρ. || Παροιμ. "Οπειος γυρίζει, μυρίζει (ὁ δραστήριος ἐξοικονομεῖ ἐπαρκῶς τὰ τοῦ βίου) Αἴγιν. Τοῦ κ'νάβ' τοῦ γδ'τὸ γυρίζ' 'ς τοῦ χουργιό (οὐδεμία σημασία δίδεται εἰς τὸν στερούμενον ἀξίας) Στερελλ. ('Αχυρ.) || "Ἄσμ.

Γυρίζω 'δῶ, γυρίζω 'κεῖ, ἴσως καὶ σ' ἀπαδήσω, γιὰ νὰ σοῦ πῶ τὸ νόνο μου, τὴ φλόγα μου νὰ σβήσω Κρήτ.

Οὐλον τὸν γόσμιο ἐγύρισα, δὲν ἤρα νὰ μ' ἀρέσῃ σὰν τὸ δικό σου τὸ κορμί, σὰν τὴ λιγνὴ σου μέση Κορσ.

"Ἢλιε μ' κοσμογύριστε καὶ κοσμογυρισμένε, ὅλον τὸν κόσμον γύρισε καὶ ὅλον τὸν κόσμον εἶδες Χαλδ.

Μιὰ βοσκοπούλα ὁμορφη 'ς τίς ρεματιές γυρνάει, βοσκᾷ τὰ προβατάκια της καὶ σιγοτραγουδάει Πελοπ. (Μεσσην.) 3) Περιέρχομαι ἐπαιτῶν Κίμωλ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Σίφν. Σῦρ. Φολέγ. κ.ἀ.: Αὐτὸς πιά ἠρίνηκε τζητιᾶνος, γυρίτζει Σίφν. Γυρίζω 'ς τοῦ κόσμου τὰ πόρτες Κίμωλ. || Φρ. "Ω, ποῦ νὰ σέ 'δῶ νὰ 'υρίζης 'ς τὰ πόρτες τῶν ἀνθρώπων! (ἀρά) 'Απύρανθ. 4) Κάμπτομαι, λυγίζω κοιν. καὶ Πόντ. : Γύρισε τὸ νύχι μου καὶ μπήκε μέσ' 'ς τὸ κρέας. Γύρισε τὸ καρφί. Γύρισε τὸ κολλάρο σου κοιν. 'Εγύρισε δὲντρος (ἐλύγισεν ἡ δρυς) "Ἡπ. 'Εγύρισαν τὰ λάχανα Ρόδ. Γυρίζουν οἱ φυλλάδες (φυλλάδα = κράμβη· ἀρχίζουν νὰ κάμπτονται τὰ φύλλα τῶν κραμβῶν πρὸς τὰ ἔσω) Κρήτ. "Υγρισε ἀπάνω 'ς τὰ 'όνατά του καὶ κοιμήθηκε Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Εγύρισε τὴ μαχαιρὶ τὸ στόμαν (ἡμβλύνθη ἡ μάχαιρα, ἐκάμφθη ἡ ἀκμὴ αὐτῆς) Πόντ. || Παροιμ. Τὸ παλιὸ δέντρο δύσκολα γυρνᾷ (αἱ παλαιαὶ συνήθειαι δυσκόλως ἀποβάλλονται) I. Βενιζέλ., Παροιμ.², 313, 415. 5) Κλίνω, κάμνω στροφὴν κοιν. καὶ 'Απουλ. (Στερνατ. κ.ἀ.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Ροχούδ.): Γυρίζει ὁ ἥλιος - ὁ δρόμος - τὸ ποτάμι κοιν. 'Ο ἥλ-λιος γυρίδζει (ὁ ἥλιος δύνει) Μπόβ. "Αμα γυρίσῃ ὁ ἥλιος, νὰ 'ρτῆς Νάξ. ('Απύρανθ.) "Αμα φτάσῃς 'ς τὴν πλατεῖα, γύρισε δεξιὰ 'Αθῆν. || Φρ. Γύρισε νοτιάς. Γύρισε 'ς τὸ βοριά (ἐπὶ ἀλλαγῆς κατευθύνσεως τοῦ ἀνέμου) κοιν. "Υγρισε βάμι βοριάς καὶ θὰ ρουφήξῃ τὸ νεράκι ποῦ 'καμε χτές Νάξ. ('Απύρανθ.) 'Εγύρισε ἡ μέρα (βαίνει πρὸς τὴν δύσιν) Κέρκ. ('Αργυρᾶδ.) || "Ἄσμ.

Τὸ 'να τοῦ πίνουν τοῦ ταχιά, τ' ἄλλον τοῦ μεσημέρι, τοῦ τρίτου τοῦ φαρμακιρό, ὄντας γυρνάῃ οὐ ἥλιος Μακεδ. (Δεσπότ.) "Ἡ σημ. ἤδη Βυζαντ. Πβ. «καθὼς γυρίζει ὁ ποταμὸς» εἰς Miklosich - Müller, Acta, 5.20. Συνών. σ τ ρ ί β ω. 6) Κάμνω πλήρη κυκλικὴν στροφὴν, ἐπανέρχομαι εἰς τὴν ἀφετηρίαν, ἐπὶ κινήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἀνακυκλήσεως τῶν ἐτῶν κ.τ.τ. κοιν.: Γυρίζουν τὰ χρόνια. Γυρίζει τὸ φεγγάρι. Γύρισε καλοχρονιὰ κοιν. Τὴν βρώτη τοῦ Σεπτεβρίου γιουρίζει ὁ χρόνος Μέγαρ. Χάσ' τοῦ φηγγαριού εἶνι, ὅταν σώνιτι τοῦ φηγγάρ' κὶ κουντεῦ' νὰ γυρίσ' Θεσσ. (Τρίκερ.) Γιούρισε πίσω ἡ γι - ἀγία Τετράδα (συνεπληρώθη ἔτος) αὐτόθ. "Αμα γυρίσ' ὁ χρόνος (μετὰ πάροδον ἔτους) Κύθν. Γύρ'σι τοῦ φηγγάρ' (ἔγινε νέα σελήνη) Στερελλ. ('Αράχ.) 'Εγύρις' ὁ χρόνος, τῆς τὰ 'χα δοσμένα (πρὶν παρέλθῃ χρόνος, εἶχα ἐπιστρέψῃ τὴν ὀφειλὴν) Σίφν. || Φρ. Νὰ μὴ τὸν γυρίσῃ τὸ χρόνο (ἀρά, συνών. με τὴν νὰ μὴ ν τ ό ν ε β ρ η ὁ χ ρ ό ν ο ς) Κάρπ. || "Ἄσμ.

Παρηγορῶ τὴ τὴ γαρδιά, μὰ ὁ πόνος εἶναι πόνος, καὶ δὰ τὴ χάσω τὴ ζωή, πρὶ νὰ γυρίσῃ ὁ χρόνος (δὰ = θὰ) Κρήτ. Πβ. ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας 'Ομ. 'Οδ. α 16 «περιπλομένων ἐνιαυτῶν». β) Μεταφ., ἀναστρέφομαι, ἐπὶ ὀφθαλμῶν κοιν. καὶ Τσακων.: Σαφνικά γυρίσανε τὰ μάτια του κ' ἔπιασε ξερός κοιν.: 'Εγινουξίαῖ οἱ ψιλοῖ σι τὸν ἀκούκι-κα ἀπὸ τὰν κείνα (ἐγύρισαν οἱ ὀφθαλμοὶ του πρὸς τὸν τράχηλον, ἀνεστράφησαν ἔνεκα πείνης) Τσακων. γ) 'Επὶ ζώων ἐπανέρχονται εἰς περίοδον ὀχείας Κύπρ. Πελοπ. (Τριφυλ.): Τὰ πρόβατά μου μαρκαληθήκανε καὶ δὲν πιάσανε, καὶ τώρα με τὸ φεγγάρι γυρίσανε πάλι (τὰ πρόβατά μου ὠχεύθησαν καὶ δὲν ἐγονιμοποιήθησαν, καὶ με τὴν νέαν σελήνην εὐρίσκονται εἰς νέον σεξουαλικὸν ὄργανον) Τριφυλ. || Παροιμ. "Ἡ γαδάρα ἀνδᾶγ - γυρίσῃ, θωρεῖ τὸν γάδαρον ἂν ἔγ' κόνδρης (=πληγωμένος· προσέχει τις εἰς τὰς λεπτομερείας μετὰ ψυχραιμότεραν σκέψιν) Κύπρ. 7) 'Επιστρέφω κοιν. καὶ 'Απουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτ. Μαρτιν. Στερνατ. Τσολλῖν.) Καλαβρ. ('Αμυγαλ. Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) Πόντ. (Τραπ. κ.ἀ.) Τσακων. (Χαβουτσ. κ.ἀ.): Πῆγε καὶ γύρισε. Γύρισαν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴ. Πῆγε νιός καὶ γύρισε γέρος. Γύρισε ἀπρακτος κοιν. "Οταν πῆγα 'ς τὸ σπίτι του, δὲν ἦτανε γυρισμένος ἀκόμη 'Αθῆν. Γυρνώντας ἐφτεμαναν φαῖ κ' ἐτρουγαν Μακεδ. (Βόιον). Γιουρίδζω τοῦ Χριστοῦ (θὰ ἐπιστρέψω τὰ Χριστούγεννα) Μαρτ. 'Ιπάω τσαί γιουρίδζω (ἰπάω = θὰ ὑπάγω) Στερνατ. Εἶχε γιουρίσοντα (εἶχεν ἐπιστρέψῃ) 'Απουλ. 'Ἐν γιουρίδζει πλέο (δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον) Μπόβ. Γιουράστε (ἐπιστρέψατε) αὐτόθ. 'Εγιάηνα 'ς τὴν γάτσια τσ' ἐγύρια μεσημέρι (=ἐπῆγα εἰς τὸ κυνήγι καὶ ἐπέστρεψα μεσημέρι) Χωρίο Ροχούδ. || Φρ. "Οσο νὰ πᾶς καὶ νὰ γυρίσῃς (τάχιστα) Ζάκ. κ.ἀ. 'Απὸ θανάτου ἐγύριξε (παρ' ὀλίγον νὰ ἀποθάνῃ) Τραπ. 'Εγύρισε 'πὸ τὸν κάτω κόσμο (συνών. με τὴν προηγουμ.) Πελοπ. (Γαργαλ.) Μὲ τὸ καλὸ νὰ γυρίσῃς! (εὐχή). Νὰ πᾶς καὶ νὰ μὴ γυρίσῃς! (ἀρά) κοιν. || Παροιμ. Τότε ποῦ πήγαινες ἐσύ, ἐγὼ 'γύριζα (πρὸς ἀποπειρώμενον νὰ μᾶς ἀπατήσῃ) κοιν. Βάζει, βάζει τοῦ σκυλλάκιν, ἀμ' γυρίννει πάλι κὶ τρώει τοῦ κουκάλακιν (βάζει=ὕλακτεῖ· ἐπὶ τῶν ζητούντων μὲν κατ' ἀρχὰς πολλά, ἀρκουμένων δὲ τέλος εἰς τὰ ἐλάχιστα) Λυκ. (Λιβύσσ.) Νὰ γυρίσῃ θέλει καὶ τοῦ βοσκοῦ τὸ γάλα (κάποτε θὰ ἀνακουφισθοῦν οἱ δυστυχοῦντες) Κρήτ. || "Ἄσμ.

'Ο ἔρωτάς σου ἔμ' βολὺς καὶ γύρισα μετὰ σου κ' ἔδησέμ με με ἄλυσον καὶ φέρνει με κοντά σου

Κύπρ.

Χελιδόνη γύρισε, | καλοκαίρι μύρισε!

Θράκ. (Σηλυβρ.) Συνών. *διὰ γέρονω*. Ἀντίθ. *ἀναχω-
ρῶ, φεύγω*. β) Ἐπὶ ἐγγάλων ζώων, διακόπτεται, στει-
ρεύει τὸ γάλα των Εὐβ. (Στρόπον.) Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) κ.ά.:
Θὰ σ'γκαῖ ἢ γίδα κὶ θὰ γυρίσ' τοῦ γάλα τ'ς, θὰ στιροφέρ'
Στρόπον. Τὴν βιστηρίξανε τὴ γυναικα καὶ γύρισε τὸ
γάλα τζη (βιστηρίξανε = προσεβλήθη ὑπὸ πονηρῶν πνευ-
μάτων) Κίσ. 8) Ἀνατρέπομαι κοιν. καὶ Πόντ.: Γύρισε τὸ
ποτήρι καὶ χύθηκε τὸ νερό κοιν. Ἡ φελούκα ἐγύριξεν (ἢ
λέμβος ἀνετράπη) Πόντ. Τοῦ πιδὶ γυρίζ' ἀνάπουνδα (εἰς τὴν
κοιλίαν τῆς μητρός του) Σάμ. || Φρ. Ἐγύρις' ἢ καρδιά
μου (μεταφ., ἀηδίασα πρὸς ἑμετον) Πελοπν. (Δημητσάν.)
|| Ἄσμ.

Κομμάτια κὶ ἂν μὲ κάνουνε σὰν τὸ μακεδονήσι,

δὲ θὰ σὲ λησμονήσω γώ, πού ὁ κόσμος νὰ γυρίσῃ

Πελοπν. (Γορτυν.) 9) Μεταβάλλομαι, μεταμορφοῦμαι, ἀλ-
λάσσω γνώμην πολλὰ καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτ. Μαρτιν.
Στερνατ.): Ἦταν ἀναρχικός καὶ γύρισε Ἀθῆν. Ὀλημερίς
τῇ μέρας νὰ τὸν ἀρμηνεύγῃ, δὲ ὑρίξει ἀποκεῖ πού ξέρει Νάξ.
(Ἀπύρανθ.) Γιά σένα ἐγιούρισα φτεχό (γιά σένα κατήντησα
πτωχός) Καλημ. Ὅλο τὸ γένο νὰ γιουρίσῃ ἀφίδια τῶ ὅλα
πάνου σὲ μένα, τί ἐμ'-μουτέω (ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ μεταμορ-
φοῦν εἰς ὅφεις καὶ ὅλοι νὰ εἶναι ἐναντίον μου, δὲν μετα-
βάλλω γνώμην) αὐτόθ. Γύρ'σε νὰ βρέχῃ καὶ σφάλλ'εα τὸ
παράθυρο (μετεβλήθη ὁ καιρὸς καὶ ἐτράπη πρὸς τὴν βρο-
χὴν) Μακεδ. (Βόιον.) || Φρ. Ἐγύρισε σὰν τὸ κουλούρι (με-
τέβαλε γνώμην) Πελοπν. (Γαργαλ.) Γύρισαν τὰ μυαλά του
(συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Ἀθῆν. Γύρισαν τὰ πράματα
(ἤλλαξεν ἢ πολιτικὴ κατὰστασις) αὐτόθ. Δὲ γυρίξει τὸ κε-
φάλι του (δὲν μεταβάλλει γνώμην) πολλὰ. Ὅλα γύρισαν
μὲ τὸ μέρος του Ἀθῆν. Πειρ. κ.ά. β) Ἀλλάσσω θρήσκευ-
μα, ἐθνικότητα σύνθη.: Γύρισε Τοῦρκος Πελοπν. (Γαργαλ.)
Συνών. *τοῦρεψε*. γ) Εἰς γ' πρόσωπ. ἐπὶ καρπῶν, χόρ-
των, ἐδάφους κ.τ.τ., μεταβάλλω κατὰστασιν ἐξ ὑγρασίας
Πελοπν. (Γαργαλ. Κορινθ. Μαργέλ. Οἶν. Παιδεμέν. Ποταμ.
Σουδεν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Δὲ γύρ'σι οὐ καπνὸς νὰ τοῦν
μάσουμι ἀπ' τ'ς κριμάστρις (δὲν ὑγράνθη διὰ νὰ ἀλλάξῃ
χρῶμα) Αἰτωλ. Γύρις' ὁ τόπος (ὑγράνθη ἢ γῆ) Οἶν. Ἐγύ-
ρισε τὸ γέννημα (ἐνοτίσθησαν τὰ δημητριακά) Σουδεν.
Ἐγύρισε δροσὰ κ' ἐγύρισε ὁ σανός 'ς τ' ἀλώνι Μαργέλ.
Ἐγύρισε ἢ σταφίδα 'ς τ' ἀλώνι τώρα μὲ τὴ δροσὰ πού 'πεσε
τσί κοντανγές (= τὰ ξημερώματα) Παιδεμέν. Ἐγύρισε τὸ
ψωμί (ἐγίνε μαλακώτερον) Γαργαλ. Συνών. *λουρώνω*.
δ) Μεταφράζω, μεταγλωττίζω, ἐπὶ λόγου Κέρκ.: Αὐτὰ εἶναι
Φράγκικα γυρισμένα 'ς τὸ Ἑλληνικό. ε) Ἐπὶ οἶνου, ἀλλοι-
οῦμαι, ἀλλάσσω χημικὴν σύστασιν Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτιν.
Στερνατ. κ.ά.) Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Κορινθ. Μαργέλ.
Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ. κ.ά.) — Σ. Χασιώτ., Νέα
Γεωπον. 6,7: Μοῦ γύρισε τὸ κρασί 'ς τὸ βαγένι καὶ
μοῦ γίνηκε ξιδιάς (= ξίνισε) Γαργαλ. Τὸ Μάρτη τὰ κρα-
σιὰ γυρίζουν Κορινθ. ὁ κρασί ἦο τ-ταραμ-μένο τσ' εἶχε
γιουρίσουντα ἀτσίδι (= τὸ κρασί εἶχε ἀλλάξῃ τὴ χημικὴ του
σύνθεσις καὶ εἶχε μεταβληθῇ σὲ ξίδι) Καλημ. Γυρισμένο
κρασί Σ. Χασιώτ., ἐνθ' ἄν. στ) Ἐπὶ ἀσθενούς, τρέπομαι ἐπὶ
τὰ βελτίω ἢ ἐπὶ τὰ χεῖρω ἐνιαχ. καὶ Πόντ.: Γύρισεν ὁ ἄρρω-
στος (ἐτράπη πρὸς τὸ καλῶτερον) κοιν. Ὁ Ἀντώνης ἠγύ-
ρισε τῇ γειᾷ Ἰων. (Κρήν.) Ὁ κακῆς ἐγύριξεν 'ς σὸ
καλλίον (κακῆς = ἀσθενής) Πόντ. Τὸ κροολόγημά του γύ-
ρισε σὲ περιπλεμονία Ἰθάκ. 10) Ἐξοικονομῶ τὰ πρὸς τὸ
ζῆν, κατορθώνω νὰ ἀνταποκρίνωμαι εἰς τὰς βιοτικὰς ἀνάγκας

Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.): Πῶς γυρίζεις; (πῶς κινεῖσαι
οἰκονομικῶς) Ἡπ. Χαμό'εις λιφτά; - Γυρίζου, καημέρι!
(Ἐχεις λίγα λεπτὰ; — Μόλις ἐξοικονομῶ τὰς ἀνάγκας μου!)
Αἰτωλ.

β) Μετβ. 1) Κινῶ τι κυκλικῶς, περιστρέφω τι κοιν. καὶ
Πόντ. Τσακων. (Χαβουτσ.) Γυρίζω τὸν τροχό - τὴν ἀνέμη -
τὸ χειρόμυλο - τὴ σούβλα - τὸ μάγγανο. Γύρισε τὸ πόμοιο.
Γύρισε τὸ κλειδὶ δυὸ φορὲς ν' ἀνοίξῃς κοιν. Ἀγέρας γυρνάει
τὴ φουρνούλα (= χάρτινο ἀνεμόμυλο) Μακεδ. (Καστορ.)
Γυρίδζω τὸμ μύλο Σύμ. κ.ά. Τοῦ λυθ'τ' ὁ ἀφαλός, νὰν
τὸν γυρίσωμ' Στερελλ. (Δεσφ.) Μ' ἔβαν' οὐ πατέρας μ' κὶ
γύρ'ζα τὴ σούβλα Στερελλ. (Αἰτωλ.) Γυρίζω 'μα τὸ γάλα
(περιστρέφω τὸ ἐντὸς τῆς κάδης γάλα διὰ νὰ ἀφαιρέσω τὸ
βούτυρον) Χαβουτσ. || Φρ. Δὲν τοῦ γυρνάου τοῦ σαμάρ' 'ς
τὴν κ'λιά (δὲν χάνω τὴν ἀξιοπρέπειάν μου) Στερελλ. (Γραν.)
β) Ἀλέθω Ζάκ. : Παροιμ.

Ὁ κῆπος κάνει τὰ κουκκιά κὶ ὁ μύλος τὰ γυρίζει

(ἕκαστος ἐφ' ὃ ἐτάχθη). γ) Κινηματογραφῶ κοιν.: Γυρίζουν
ταινία 'ς τὴν Ἀκαδημία. 2) Περιφέρω κοιν.: Τὸν πῆρε καὶ
τὸν γύρισε παντοῦ. Πᾶρ' τὸ παιδί καὶ γύρισε το λῆγο, νὰ
μὴ γκοιριάζῃ κοιν. Δὲν ἔχει ὁ παππᾶς παιδιὰ νὰ γυρίσῃ τ'
ἄγια Σέριφ. Ὅλες τίς μέρες θὰ σὲ ὑρίζω Νάξ. (Φιλότη.)
Τὸν ἤπηρε γαί τὸν ἐύρισε δὲ σπῆτι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Διὸ βολές τὸ χρόνο ὑρίζουν δὴ Μεγαλόχαρη (λιτανεύουν
τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας) αὐτόθ. Πᾶρε τὸ παιὶν τζαί γύρι-
σε το μυιὰ 'ουλ-λιάν, νὰ μερώσῃ (μυιὰ 'ουλ-λιάν = μὴ
γουλιά, ὀλίγον) Κῶς. || Ἄσμ.

Ὁλ^d on δὲν γόζμοι βά'τε με, τῶ ὀλ^d ογ γυρίσετέ με
Λέρ. β) Ἐναλλάσσω, φέρω τὸ ἕνα ἀντικείμενον εἰς τὴν θέσιν
τοῦ ἄλλου καὶ τὰνάπαλιν Σέριφ. : Τώρα θὰ γυρίσῃ τὰ στέ-
φανα ὁ κουμπάρος. || Ἄσμ.

Παππᾶ, γιὰ ματασήμανε, παππᾶ, γιὰ ματαψάλε,

καὶ γύρισε τὰ στέφανα καὶ βάλ' τα 'ς τὴν κουμπάρα

Ν. Πολίτ., Ἐκλογ., 119. 3) Ἀποδίδω καί, ἐπαναφέρω
καί εἰς τὴν θέσιν του κοιν. καὶ Καππ. (Ἀραβάν.): Θὰ
σοῦ δανεῖσω τὸ βιβλίον, μὰ νὰ μοῦ τὸ γυρίσῃς σὲ λίγες μέ-
ρες κοιν. Δὲ τζ' ἤρεσε γαί μοῦ τὸ ὑρίσεν ἀπίσω Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) Νὰ τὸ γυρίσῃς πίσω τὸ κλεψιμὸ Ἡπ. Πάαιν-νε
νὰ γυρίσῃς τ' ἀριὰ 'ς τὴν μάνδρα Κῶς. || Φρ. Γυρί-
ζω τὴν ἐπίσκεψη - τὴν καλημέρα - τὸ δάνειο - τὸ χρέος.
Καλὸ παιδί, ὅτι νὰ τοῦ πῆς, δὲ σοῦ γυρίσει λόγο (δὲν
ἀντιλέγει) κοιν. Γυρίζω τὸ καλὸ πού μοῦ 'καμαν πολ-
λαχ. Γυρίζου τοῦ δαχ'λίδ' (διαλύω τοὺς ἀρραβῶνας) Μα-
κεδ. (Μεσολακκ.) Τὸ ρ. ἐπὶ τῆς σημ. ταύτης καὶ εἰς ἐγ-
γραφον τοῦ 1500. Γυρίζουν τὴ νύφη (ἐπαναφέρουν τὴν
νύμφην εἰς τοὺς γονεῖς τῆς τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ
γάμου) Θράκ. (Αἶν.) Τοῦ γυρίζ' 'ς τ'ν Παναῖα λάδ' (εἰς
ἐνδειξιν εὐγνωμοσύνης διὰ τὸ ἱαθὲν τέκνον τῆς μὲ τὴν
μεσιτεῖαν τῆς Θεοτόκου) Στερελλ. (Αἰτωλ.) 4) Στρέφω
καί πρὸς ἄλλην κατεύθυνσιν κοιν. καὶ Τσακων.: Γυρίζω
τὰ μάτια - τὸ πρόσωπο - τὸ τιμόνι. Γυρίζω τὸ μύλο 'ς τὸν
καιρό. Πῆγα νὰ φύγω καὶ μ' ἐγύρισαν πίσω κοιν. Γύρισε
τὰ γίδια ὁδῶθε Πελοπν. (Μεσσην.) Γύρισε το 'ποτθιὰ
τὸ ζ-ζῶν νὰ μὴμ βάῃ 'ς τὰ κακὰ (= ζημίας εἰς ἀγροὺς)
Κῶς. Κόβω ἀνλακιές καὶ γυρίντζω τὰ νερά Πάτμ. Πᾶω
νὰ ὑρίσω τὸ νερό, νὰ ποτίσω τὰ φασολάκια Νάξ. (Ἀ-
πύρανθ.) || Φρ. Γυρίζω τὴν πλάτη - τὰ ὀπίσθια (περι-
φρονῶ) κοιν. Γυρίζω νεκρικὰ τὸν ἄρρωστο (τοποθετῶ τὸν
ψυχορραγοῦντα οὕτως, ὥστε νὰ βλέπῃ πρὸς ἀνατολὰς) Σύμ.
κ.ά. Τοῦ γυρνάει τοῦ τζαῖ (στρέφει τὸν καπνὸν πρὸς ἄλλην
κατεύθυνσιν) Μακεδ. (Βλάστ.) Γυρίζει τὸ βιβλίον κὶ ἀξα-

ροίει τ' ἀγίασμα (= φυλλομετρεῖ τὸ βιβλίον καὶ βλέπει τὰς εἰκόνας) Νάξ. ('Απύρανθ.) || Παροιμ. Τὰ λόγια γυρίζουν ποτάμια (αἱ συκοφαντίαι δύνανται νὰ προκαλέσουν ἀπροσδόκητα δεινὰ) Πελοπν. ('Ανδρίτσ. Κόκκιν. Παππούλ.)

5) 'Αναστρέφω, ἀνατρέπω κᾶτι κοιν. καὶ Καππ. ('Αραβάν.) Πόντ. Τσακων. (Μέλαν. Χαβουτσ.): Γυρίζω τὰ ψάρια 'ς τὸ τηγάνι - τὸ ψητό 'ς τὸ φούρνο - τὴ μπιρζόλα 'ς τὴ σκάρα. Πήγα τὸ κουστουμί μου 'ς τὸ ράφτη νὰ τὸ γυρίσῃ κοιν. Γυρίντζω τὴν μυντζήθρα ἀπὸ τὸ τυροβόλι Λέρ. Γυρίζω τὴ σταφίδα (διὰ νὰ ξηραθῇ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς) 'Ιων. (Κρήν.) Πελοπν. (Αἶγ. Γαργαλ. Κόρινθ.) Γυρίζω τὰ σῦκα 'ς τ' ἁλώνι (ὁμοίως διὰ νὰ ξηρανθοῦν καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς) Πελοπν. (Μαργέλ.) Γυρίζω τὸ γδουρᾶ (ἀναστρέφω, ἀλλάσσω ὅψιν τοῦ δέρματος, εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν βυρσοδεψῶν) Σῦρ. ('Ερμούπ.) Γυρίζω τ' ἀστάχια μὲ τὸ διχάλι Κύθηρ. Βγάλε τ' ἄλογα νὰ γυρίσουμε τ' ἁλώνι Πελοπν. (Γαργαλ.) Γιούξιζε τὸν ἄντε, τὰν κίττα (ἀνάστρεψε τὸ ψωμί, τὴν πίτταν) Μέλαν. 'Εγύρ'τσα τὸ ποτήρ Πόντ. 'Εγύρ'τσα τὰ κάλιξας τ' ἔξ' ἀπέσ' αὐτόθ. || Παροιμ. Γυρίζει τὰ ξεροτήγανα (χάνει ἀσκόπως τὸν καιρὸν του) 'Ιθάκ. Συνών. ἀνακατω-γυρίζω, ἀνακολώρω Α3, *ἀνακουκουλ-λιάζω, *ἀνακουκουλλώνω, ἀναποδογυρίζω 1, μπατάρω. β) 'Επισκευάζω, εἰς τὴν φρ. γυρίζω τὸ σπίτι, τὴ σκεπή - τὴ στέγη - τὰ κεραμίδια Πελοπν. (Γαργαλ. Καρυὰ Κορινθ. Μεσσην.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Κάθε χρόνο γυρίζω τὰ κεραμίδια τοῦ σπιτιοῦ μου μοναχός μου Γαργαλ. 'Απὸ βδομάδα θὰ γυρίσουμε τὴ σκεπή τοῦ σπιτιοῦ, γιὰ ν' ἀλλάξουμε τὰ σπασμένα κεραμίδια αὐτόθ.

γ) 'Εξετάζω, ἐπιθεωρῶ κᾶτι Νάξ. ('Απύρανθ.): 'Εδιάηκε νὰ 'υρίσῃ τὰ σπαρμένα. Πάαινε, 'ύρισε τὴν ἐλιά.

6) Κάμπτω, καθιστῶ τι κυρτὸν κοιν.: Γυρίζω τὸ καρφί - τὴ βέργα - τὸ σῆμα - τὸ μαχαίρι κοιν. "Οταν τὸ σκυλλὶ ἔχη τὴν οὐρὰ του γυρισμένη 'ς τὰ σκέλια του, εἶναι λυσσασμένο Πελοπν. (Γαργαλ.) Γυρίζω τὸ ραβδί γιὰ νὰ φκειάσω μαγκούρα Πελοπν. ('Ανδρούς.) Γυρίντζεις τ' ἀπόκλαδο τῆς ῥίντζας σὲ μέρος ἀδεανὸ Σίφν. Γυρίζουμε τὰ κολλάρια, ὅταν εἶναι διπλᾶ 'Αθῆν. Γυρίζον τοῦ ροῦχον (στρέφω πρὸς τὰ ἔσω τὸ κράσπεδον ὑφάσματος, στριφώνω) Μακεδ. (Χαλκιδ.) Γυρίζω τὸ χαρτόνι (κατὰ τὴν βιβλιοδέτησιν πρὸς κατασκευὴν τῆς ράχews) 'Αθῆν. Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν χαλκουργῶν, γυρίζω τὴν σωλῆνες μὲ τὸ χαλκᾶ (= ἐργαλεῖον χρησιμεύων διὰ τὴν κύρτωσιν σωλῆνων) 'Αθῆν. κ.ά. β) Παρακάμπτω, κάμπτω περὶ τι σημείον κοιν.: "Αμα γυρίσης τὸν κάβο, θὰ βρῇς μεγάλο λιμάνι. Γύρισε τὴ γωνία τοῦ δρόμου κ' ἐξαφανίστηκε κοιν. Συνών. καβαντζάρω.

7) Μεταστρέφω, μεταβάλλω κοιν. καὶ Πόντ.: Γυρίζει τὰ λόγια του. Τοῦ γύρισε τὰ μυαλά - τὸ κεφάλι κοιν. Μίλα καθαρά, τί τὰ γυρίζεις; 'Αθῆν. Κεῖνα ποὺ μᾶς ἔλεγε χτέες σήμερα οὐλα τὰ γύρισε Πελοπν. (Γαργαλ.) Τοῦ γύρ'σι τοῦ λόου τ' (ἠθέτησε τὴν ὑπόσχεσιν του) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Γυρίζω ἄς σὸν λόγο μ' (ἀναιρῶ τὸν λόγον μου) Πόντ. Γυρίζον τοῦ λόγου μ' πίσου (συνών. μὲ τὴν προηγουμ.) Λέσβ. Πβ. τὸ κοιν. Παίρω τὸ λόγον μου πίσω. 'Η ἀλεποῦ, καθὼς ἀπηλοήθη τόσο ὁμορφα, γύρισε τὴν ἰδέα τοῦ δικαστῆ (ἐκ παραμυθ.) Μέγαρ. 'Εγύρισά του τὴν κεφαλὴ του Χίος (Καρδάμ.) Γυρίσανε τὴ μάνα (ἔπεισαν τὴ μάνα νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὸν γάμον τοῦ τέκνου της) Κρήτ. 'Ενοῦνιζεν νὰ χτυπᾷ τὸ παιδί αὐτ', κ' ἐγὼ ἐγύρ'τσα 'τον (ἐσκέπτετο νὰ κτυπήσῃ τὸ παιδί, ἀλλ' ἐγὼ τὸν ἀπέτρεψα) Πόντ. || Φρ. Γυρίζω τὸ τραγοῦδι (ἀλλάσσω μέλος) κοιν.

Γύρισε τοις Καλαμαθιανὸ (μετάβαλε τὸν ρυθμὸν τοῦ χοροῦ εἰς τὸν χορὸν «Καλαματιανὸς») Νάξ. ('Απύρανθ.) Τὸ γυρίζω 'ς τὸ γέλιο (μεταστρέφω τὸ σοβαρὸν εἰς γελοῖον) κοιν. Πβ. Θουκ. 6.35 «ἄλλοι δὲ καὶ πάνυ καταφρονούντες εἰς γέλωτα ἔτρεπον τὸ πρᾶγμα». Γυρίζω τὸ φύλλο (ἀλλάσσω τακτικὴν ἐπὶ τὰ χεῖρω) κοιν. || Παροιμ. Τὰ λόγια γυρίζουν τὸν ἄνθρωπον κὶ ἀέρας τὸ νερὸ (ἐπὶ τῶν εὐμεταπείστων) Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², 289.58. || 'Ασμ.

Οἱ βλάχοι τοῦ γυρίσανε, | τὴν κόρη δὲν τὴ δίνουνε 'Ηπ. (Ζαγόρ.)

Θὰ τὸ γυρίσω νὰ τὸ εἰπῶ κὶ ἄλλῳ τὸ μοιρολόι 'Ιθάκ.

'Ἐτ -θέλω τὴν ἀγάπη τσου νὰ μοῦ τήνε χαρίντζης, γιὰτὶ μιλεῖς τὰ λόγια σου τσ' ὅστερο τὰ γυρίντζεις 'Αστυπ. β) Προσηλυτίζω τινὰ Κύπρ. Πόντ. (Τραπ.) Προπ. (Χηλ.) 'Εγύρισα κ' ἐποῖκα 'τον Ρωμαῖον (τὸν μετέπεισα καὶ τὸν ἔκαμα Χριστιανὸν) Τραπ. 'Εγύρ'τσεν κ' ἐγέν'τον Τοῦρκος αὐτόθ. || 'Ασμ.

Γύρισ', 'Οβραισπούλα, νὰ γένης Χριστιανή, νὰ λούζεσαι Σάββατο, ν' ἀλλάζης Κερικὴ

Χηλ. Μετοχ. γυρισμένος = ὁ ἀλλαξοπιστήσας, ὁ ἐξωμότης Κρήτ. γ) Εἰς τὴν δημώδη ἐμπορικὴν γλῶσσαν, μεταβιβάζω συναλλαγματικὴν, ἐπιταγὴν κ.τ.δ. κοιν.: Γυρίζω τὴ συναλλαγματική. 'Εγύρισε τὸ τσέκι 'ς τ' ὄνομά του κοιν.

8) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν γεωργῶν, ἐπαναλαμβάνω τὴν ἄροσιν ἀγροῦ Εὐβ. (Κουρ. Στρόπον.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Φθιώτ.): Γυρίζ-ζον τὸ χωράφι Κουρ. Τὰ καλαμπόκια τὰ γυρίζ'νε τρία χέρια (τοὺς ἀγροὺς διὰ σπορὰν ἀραβοσίτου ἀροτριοῦν τρεῖς φορές) Αἰτωλ. "Αμα ἔν' καλὸ τοῦ χωράφ', τοῦ οὐρ-γώνουμι, τοῦ γυρίζουμι κ' ὅστιρα τοῦ σπέρνουμι Φθιώτ. Συνών. διβολίζω, τριβολίζω. β) 'Επανασπείρω ἀγρὸν ἀποτυχόντα κατὰ τὴν πρώτην σπορὰν Εὐβ. (Στρόπον.): Τὰ 'χαμι σπεῖρ' κριθάρ' κὶ πήγανι κὶ τὰ γύρ'σαν κὶ τὰ 'σπ'ραν ῥόβ'. 9) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν σαπωνοποιῶν, τήκω ἐκ νέου τὸν σάπωνα, διὰ νὰ ἀφαιρέσω τὰς ἐν αὐτῷ ἀκαθαρσίας Πελοπν. (Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ. Κοντογόν. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ. Τριφυλ. κ.ά.): Γυρίζω τὸ σαποῦνι Γαργαλ. Τὸ σαποῦνι ποὺ 'φκειασε εἶναι μουντὸ καὶ θὰν τὸ γυρίσω μάτα (μουντὸ = ὑπομέλαν, μάτα = ἐκ δευτέρου) Μαργέλ. 10) 'Εξοικονομῶ τὰ τοῦ βίου, διευθετῶ τὴν κατάστασιν Κεφαλλ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Λεξ. Περιδ. Αἰν. Βυζ.: Φρ. Τὰ γυρίζω (ἐξοικονομῶ τὰ τοῦ βίου). Συνών. φρ. τὰ βολεύω, τὰ κουτσοβολεύω. 'Εκεῖνος γυρίζει ὅλο τὸ σπίτι Λεξ. Βυζ. Συνών. τὰ φέρνει βόλτα.

γυριλάδι τό, ἀμάρτ. γυριλ-λάιν Κύπρ. (Γερμασ. Κυθρ. κ.ά.)

'Εκ τοῦ οὐς. γυριλὶ καὶ τῆς καταλ. -άδι.

1) Πᾶν μικρὸν κυκλικὸν ἄθυρμα Κύπρ. (Γερμασ.)

2) Εἶδος παιδιᾶς, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ παῖδες χαράσσουσιν κύκλον μικρὸν καὶ ἐντὸς αὐτοῦ εὐθεῖαν γραμμὴν. 'Επὶ τῆς εὐθείας ταύτης ἕκαστος παίκτης θέτει ἓνα βῶλον. 'Ακολούθως ρίπτει ἕκαστος ἓνα μεγαλύτερον βῶλον εἰς τὴν γραμμὴν διὰ νὰ κρούσῃ καὶ ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ κύκλου τοὺς εἰς σειρὰν κειμένους βῶλους, τοὺς ὁποίους καὶ κερδίζει ἐνθ' ἂν.: Φέρ' τὰ πῖριλά σου νὰ παίξουνε γυριλ-λάιν (πῖριλά = βῶλοι) Κύπρ. (Κυθρ.)

γυριλᾶς ὁ, ἐνιαχ. γυριλ-λᾶς Κύπρ.

'Εκ τοῦ οὐς. γυριλὶ κατὰ τύπ. μεγεθ.

